
Na DVD vychádza ďalší film zo 40. rokov, je ním Kadárova veselohra Katka

Ďalším z filmov DVD edície Slovenský film 40. a 50. rokov, ktorú na tohtoročnú jeseň pripravili Slovenský filmový ústav (SFÚ) a vydavateľstvo Petit Press, je veselohra Jána Kadára o mladom dedinskom dievčati *Katka*, ktorá vznikla v roku 1949 so zámerom priblížiť sa čo najširšiemu publiku. Na DVD sa k záujemcom dostane v piatok 18. novembra 2011.

V roku 1949 bola *Katka* jediným dlhometrážnym hraným filmom, ktorý bol nakrútený v slovenskej produkcii. Vznikol ako súčasť dramaturgického zamerania na budovateľské témy a na priblíženie dobovej ideológie čo najširšiemu publiku prostredníctvom divácky vďačného komediálneho žánru. Ide o veselohru o mladom dedinskom dievčati, ktoré sa proti vôli svojich rodičov rozhodne odísť z vidieka do mesta a nájsť si prácu v novopostavenej továrni na výrobu pančúch. Pomaly si zvyká na nové prostredie aj na cudzích ľudí a z naivnej vidiečanky sa stáva mladá žena s novými ideálmi.

Pôvodný námet k filmu *Katka* napísal pod názvom *Copatý kapitán* novinár František Petro. Na prvej verzii filmového scenára pracovali Maximilián Nitra a Ivan Bukovčan, pričom niekoľko mesiacov strávili priamo v textilnom závode Svit. Neskôr k úprave scenára prispeli aj režisér Ján Kadár a český scenárista Vratislav Blažek. Práve vďaka nemu a jeho humoru sa film stal divácky príťažlivým a pobaví divákov aj dnes, po viac ako polstoročí, myslí si filmový historik Václav Macek, autor monografie o Jánovi Kadárovi, ktorá v roku 2008 vyšla v SFÚ. Hovorí: „*Vratislav Blažek bol divadelníkom, satirikom a autorom, ktorý mal zmysel pre humor, od roku 1946 pôsobil v Divadle satiry. Jeho vtip nebol taký účelový, ako ideológia vyžadovala, a odrazu je vo filme z dnešného pohľadu nielen smiech typu: To je ale poriadne trápne!, ale aj normálny smiech nad nešikovnými ľuďmi, nad gagmi, ktoré majú tradíciu v groteske, napríklad vrátnikove vstupy... Nepochybne tu ide o Blažekov prínos, o jeho vyvolanie univerzálneho smiechu, ktorý nie je propagandistický, a tak sa aj po šesťdesiatich rokoch na tom nesmejeme len pre autorskú nemohúcnosť a prílišnú poplatnosť dobovej rétorike a dobovým požiadavkám.*“

Pre Kadára bola *Katka* režijným debutom v hranom filme, od roku 1947 pôsobil ako scenárista na Barrandove. Štáb filmu tvorili prevažne mladí ľudia. Slovenská herečka žijúca v Prahe Božena Obrová debutovala v roku 1947 vo filme režiséra Bořivoja Zemana *Nevíte o bytě?*, na ktorom scenáristicky spolupracoval aj Kadár. *Katka* však napokon bola jej jediným slovenským filmom, v ktorom účinkovala. Július Pántik a František Dibarbora mali za sebou už niekoľko skúseností s účinkovaním vo filme (*Varuj...!*, *Vlčie diery*, *Čertova stena*) a v epizódnych úlohách filmu debutovali Jozef Kroner a Emil Horváth st. Nakrúcanie sa začalo v lete 1949 a bez väčších komplikácií trvalo až do konca roka. Na jar roku 1950 mal film slávnostnú premiéru. Recenzie v slovenskej tlači boli ale veľmi kritické, kým hodnotenia českých kritikov vyznievali neobjektívne priaznivo. Václav Macek hovorí, že „z odstupu času sa zdá, že česká kritika mala vtedy viac pravdy ako tá slovenská. Slovenský

kritici akoby príliš rýchlo nastúpili na ideologický vlak, českí boli tolerantnejší, prijali film aj s tým, že nebol plný ideológie. Povedal by som, že slovenskí novinári sa priveľmi ponáhľali, aby rýchlo vyhovelí novým nárokom, a preto film prísne kritizovali podľa ideologických kritérií.“ Po takomto rozpačitom prijatí filmu sa Kadár rozhodol vrátiť do Prahy, a tak sa *Katka* stala jeho jediným slovenským hraným filmom. K slovenskej téme, prostrediu, jazyku i hercom sa však ešte vrátil, a to vo svojom najúspešnejšom filme *Obchod na korze* (1965), ktorý nakrútil spolu s Elmarom Klosom.

informácie sú spracované z časopisu, ktorý je súčasťou vydania DVD

KATKA (1949)

Réžia: Ján Kadár • Námet: František Petro, Ivan Bukovčan, Maximilián Nitra • Scenár: Ivan Bukovčan, Vratislav Blažek, Ján Kadár, Maximilián Nitra • Kamera: Josef Míček • Hudba: Tibor Andrašovan • Strih: Marie Kopecká • Zvuk: Rudolf Pavlíček • Architekt: Jan Pacák • Vedúci výroby: Ladislav Terš • Hrajú: Božena Obrová, Július Pántik, Hana Sarvašová, František Dibarbora, Ružena Struhárová, Mária Hanusková, Jolana Hollá-Mažárová, Oľga Vronská, Elena Kleisová, Waldemara Treskoňová, E. Klúčiková, Martin Gregor, Štefan Figura, Oľga Borodáčová, Ľudovít Jakubóczy, Viliam Záborský, Jozef Kroner, Emil Horváth st., Ondrej Jariabek, Samuel Adamčík, Ľudovít Ozábal, Jozef Sodoma, Arnošt Garlaty, Martin Ťapák, Jozef Šándor, Mária Hájková, Frída Bachletová, Ján Jamnický, Vlado Kubenko a ďalší • Minutáž: 89 min. • Distribučná premiéra: jar 1950

DVD edícia Slovenský film 40. a 50. rokov obsahuje desať významných titulov z obdobia dvoch spomínaných desaťročí, tri z nich sú snímky Paľa Bielika, najvýraznejšieho tvorcu tohto obdobia. Desiatku tvoria tituly *Kapitán Dabač* Paľa Bielika, *Šťastie príde v nedeľu* Jána Lacka, *Rodná zem* Jozefa Macha, *Štyridsaťštyri* Paľa Bielika, *Štvorylka* Jozefa Medveda, *Varuj...!* Martina Friča, *Vičie diery* Paľa Bielika, *Katka* Jána Kadára, *Čert nespí* Petra Solana a Františka Žáčka a *Dáždnik svätého Petra* Vladislava Pavloviča a Frigyesa Bána. Všetkých desať DVD nosičov vyjde s rovnakým obsahom ako po minulé roky, okrem filmov sú na nich aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogaléria. Titulky a menu majú DVD slovenské a anglické a ku každému filmu je ako predfilm pripojený jeden dobový *Týždeň vo filme*. Osem filmov z edície je aj s komentárom pre nevidiacich (*Kapitán Dabač*, *Šťastie príde v nedeľu*, *Rodná zem*, *Štvorylka*, *Varuj...!*, *Vičie diery*, *Čert nespí* a *Dáždnik svätého Petra*). Ako súčasť s každým DVD vyjde časopis, ktorý prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k filmom či výňatkov z dobovej tlače ilustruje dobu vzniku týchto diel aj ich prijatie divákmi a kritikou. Jednotlivé filmy vychádzajú v týždenných intervaloch od piatka 30. septembra do 2. decembra 2011 a zakúpiť si ich bude možné v novinových stánkoch, priamo vo vydavateľstve Petit Press, v predajni KLAPKA.SK na Grösslingovej ul. 43 a na www.petitshop.sme.sk alebo www.klapka.sk.

Viac informácií o DVD edícii Slovenský film 40. a 50. rokov a jej jednotlivých tituloch nájdete na www.sfu.sk.